

Συνέντευξη του Μίκη Θεοδωράκη στην Αλεξία Κουλούρη – Βουλή Τηλεόραση, Απρ.2009

1.- Έχετε ζήσει την παγκόσμια αναγνώριση, και σας έχουν δοθεί πολλές τιμητικές διακρίσεις. Ήταν τα βραβεία ένα από τα ζητούμενα για εσάς, ή αρκούσε το παρατεταμένο χειροκρότημα του κοινού;

- Η αγάπη μου φτάνει.

2.- Πως εξηγείται αυτός ο ενθουσιασμός από ένα ξένο ακροατήριο που ασφαλώς είναι εθισμένο, σε άλλου είδους ακούσματα;

- Η γνήσια μουσική εκφράζει τον κάθε άνθρωπο.

3.- Στη Νορβηγία, τραγουδήσατε μαζί με την Σουηδή τραγουδίστρια Άρια Σαγιομάα, το : «και συ λαέ βασανισμένε μην ξεχνάς τον Ωρωπό...», ξεσηκώνοντας έναν κόσμο εργατών σε μια βιομηχανική περιοχή. Τι μπορεί όμως να σήμαινε για αυτούς τους ανθρώπους ο Ωρωπός; Τελικά υπάρχει ένας κοινός κρίκος που συνδέει την απανταχού του κόσμου εργατιά;

- Ο πατριωτικός σας οίστρος δεν λειτούργησε μόνο εντός των στενών ελληνικών συνόρων. Τι σήμαινε για σας να εμπνέετε με τη μουσική σας πέρα του ελληνικού και τον αγώνα άλλων καταπιεσμένων λαών;

- Η μουσική είναι πάνω από ταξικές διαφορές γιατί εκφράζει τον κάθε άνθρωπο, όπου γης.

5.- Σήμερα υπάρχουν πατριώτες;

- Βεβαίως.

6.- *Αν ήσαστε ένας νέος του σήμερα θα ανακαλύπτατε και πάλι την ποίηση;*

- Αν ήμουν ο ίδιος, ΝΑΙ.

7.- *Τι σας οδηγούσε σε συνεχείς μεταπηδήσεις ανάμεσα στα μουσικά είδη ; Από που εκπορευόταν αυτή η ανάγκη;*

- Δεν υπάρχουν είδη αλλά μόνο Μουσική και συνθήκες.

8.- *Συνήθως τη δημιουργικότητα ενός καλλιτέχνη την ερεθίζουν ο ανθρώπινος πόνος, η δυστυχία, η συνεχής κοινωνική πάλη... Η ευμάρεια, ο εθισμός του ανθρώπου στον καταναλωτισμό , ακόμη και μία πολιτική σταθερότητα θα μπορούσαν να αποτελέσουν πηγή έμπνευσης; Και τι είδους δημιουργία θα μπορούσε να προκύψει από την...ευτυχία;*

- Ο εσωτερικός κόσμος του συνθέτη προσδίδει την ουσία (το περιεχόμενο),

την μορφή την καθορίζουν οι συνθήκες.

9.- *Τι ήταν αυτό που έφερε την ιδεολογική αφύπνιση στη ζωή σας τόσο νωρίς;*

- Οι συνθήκες.

10.- *Τελικά, οι εξορίες και οι κακουχίες σας χάρισαν και τις πιο δυνατές εμπνεύσεις;*

- Με διαμόρφωσαν ψυχικά, πνευματικά, φιλοσοφικά, πολιτικά.

11.- Πως γίνεται, ενώ οι στίχοι των τραγουδιών μιλούσαν για τον πόνο, η μουσική σας να ξεσηκώνει το πλήθος. Είναι ο ενθουσιασμός, επειδή η μουσική και οι στίχοι δίνουν την εντύπωση στον καθένα ότι αναγνωρίζουν τον ατομικό του πόνο και δυστυχία; Ότι η Τέχνη είναι η μόνη που «φωνάζει» να ξεσηκωθούν οι κοινωνίες για λιγότερη μιζέρια και δυστυχία;

- Η Τέχνη είναι φως, ελπίδα, έξαρση, χαρά. Για ΟΛΟΥΣ και για πάντα.

12.- Σήμερα τι θα μπορούσε να σας εμπνεύσει;

- Εκείνο που θα δονήσει την ψυχή μου.

13.- Κάποτε τα τραγούδια μας διαπαιδαγωγούσαν. Σήμερα υπάρχουν τραγούδια που έχουν αυτή τη δύναμη ;

14.- Τι ήταν αυτό που σας ενέπνευσε όταν γράφατε τα τραγούδια του Ανδρέα;

- Η ουσία ήταν οι ψυχικές μου εμπειρίες. Ο Ανδρέας ήταν η παρουσία της στιγμής.

15.- Θα μου αφηγηθείτε ένα περιστατικό που έχει μείνει έντονα χαραγμένο στη μνήμη σας από την κράτησή σας την περίοδο της χούντας;

- ΟΧΙ. Μου προξενεί αηδία και πόνο.

16.- Το γεγονός ότι σας απαγόρευσαν τα τραγούδια, γιατί σας φοβήθηκαν, υπήρξε κινητήριοις δύναμη για ακόμη μεγαλύτερη αντίσταση;

- Βεβαίως.

17.- Έχετε πει ότι όταν φθάσατε εξόριστος στη Μακρόνησο αισθανθήκατε ότι μπαίνετε στην Κόλαση. Ποια τα συναισθήματά σας σήμερα στο άκουσμα της λέξης Μακρόνησος.

- Κόλαση.

18.- Τι εννοούσαν αυτοί που την αποκαλούσαν κολυμβήθρα του Σιλβάμ και σύγχρονο Παρθενώνα;

- Ήσαν ανθρωπάκια φοβισμένα και / ή πουλημένα.

19.- Σε αυτό το περιβάλλον αναπτύχθηκε η σχέση σας με τον Γιάννη Ρίτσο;

- Και εκεί.

20.- Πώς ειπώθηκε το περίφημο Καραμανλής ή τάνκς;

- Έχει περάσει πια στην ιστορία.

21.- Έχετε πει ότι οι δοκιμασίες ή ατσαλώνουν ή ραγίζουν τους ανθρώπους. Δεν υπήρξε στιγμή που νιώσατε έτοιμος να ραγίσετε;

- Αυτό έχει να κάνει με τους αγωνιστές.

22.- Θα μπορούσατε να είχατε παραμείνει στο Παρίσι, από νεαρή ηλικία να μην περάσετε κακουχίες, θα μπορούσατε να κάνετε καριέρα στην Αμερική. Το σκεφτήκατε ποτέ ; Τι ήταν αυτό που σας έφερνε τελικά πίσω;

- Η Ελλάδα.

23.- Διάβασα πως ένας παιδικός σας φίλος είχε πει « το ύψος του Μίκη υπήρξε πάντα η αφορμή για ξύλο, αφού στις διαδηλώσεις έδινε στόχο εξέχοντας ένα κεφάλι πάνω απ' όλους»!

- Μαύρο χιούμορ. Το ξύλο το έτρωγαν μόνο οι πρωτοπόροι. Δεν είναι θέμα ύψους αλλά ήθους.

24.- Υπάρχει κάποια στιγμή που θελήσατε να τη διαγράψετε δια παντός από τη μνήμη σας;

- Την προδοσία των άλλων.

25.- Μάνος Χατζιδάκις, Μίκης Θεοδωράκης. Φίλοι οι ανταγωνιστές;

- Φίλοι και εραστές της Μουσικής.

26.- Διάβασα ότι ποιητές που είχατε μελοποιήσει, - κι ενώ οι δίσκοι με τα τραγούδια τους είχαν γίνει μεγάλες επιτυχίες - είχαν εκφράσει το παράπονο ότι : «καλή μεν η μουσική του Μίκη, αλλά αποσπά την προσοχή από το νόημα των στίχων!

- Εκτός από τους νεκρούς όλοι οι ζωντανοί μου πρόσφεραν τα έργα τους με όλη τους την ψυχή.

27.- Έχετε πει πως τότε που κάνατε συναυλίες για άλλους λαούς, που αντιμετώπιζαν δικτατορία, ή όταν αναλαμβάνατε το ρόλο ειρηνευτή ανάμεσα σε Ισραήλ και Παλαιστίνη, ή όταν συμμετείχατε σε επιτροπές ελληνο-τουρκικής φιλίας, δεν θεωρούσατε ότι κάνατε κάτι εξαιρετικό. Σήμερα βλέπετε να έμεινε κάτι από αυτήν την συμβολή σας;

- Έκανα το καθήκον μου... Βεβαίως όταν προσπαθεί και προσφέρει κανείς, πάντα λίγο μένει.

28.- Που θα θέλατε να σας κατατάξει η ιστορία ; Στην έκθεση του Ιδρύματος της Βουλής, είστε ο συνθέτης, ο στοχαστής, ο πολιτικός. Εσείς όμως, πως θέλετε να σας θυμούνται;

- Σαν εραστή της Μουσικής, της Θάλασσας και της Γυναίκας.

29.- Έχετε πει «με ενδιαφέρει το σύνολο, ο λαός, το Όλον». Άρα η ανάμειξη με τα κοινά ήταν μονόδρομος. Σήμερα, νιώθετε να έχετε απωθημένα ; Ανεκπλήρωτες επιθυμίες.

- Εγώ όχι. Εκείνοι που δεν με άκουσαν ή δεν με πρόσεξαν, ναι.

30.- ποιά ήταν η μεγαλύτερη υπέρβασή σας;

- Να αγνοήσω την οικογένειά μου στην κρίσιμη ώρα της Χούντας.

31.- Έχετε κάνει ποτέ συμβιβασμούς ; Έχετε μετανιώσει για κάτι;

- Ποτέ σε σχέση με το ήθος και την κληρονομιά που μου έδωσαν οι γονείς μου.

32.- Έχετε πει πως την πολιτική την αντιμετωπίσατε σαν Δούρειο ίππο. Καταφέρατε να περάσετε με αυτό τον τρόπο τα μηνύματά σας;

- Την πολιτική την αντιμετώπισα με Π κεφαλαίο. Οι τακτικές κινήσεις είναι ζήτημα διαφορετικό.

33.- Από την εποχή που οι νότες γράφονταν στο χαρτί, περάσαμε, στη μουσική σύνθεση μέσα από το κομπιούτερ. Πόσο εξοικειωμένος είστε ; Πιστεύετε ότι η τεχνολογία συνέβαλε αρνητικά, θετικά ή και τα δύο;

- Δεν έχω ιδέα. Ανήκω στην παλιά γενιά !

34.- Θα αποτολμούσατε να δίνετε το χρίσμα της διαδοχής σε κάποιους νεότερους συνθέτες; Και αν δεν θα θέλατε να ονοματίσετε κάποιους, ποια στοιχεία θα έπρεπε να διαθέτει η μουσική τους ώστε να κρίνετε τους συνθέτες αυτούς ως άξιους διαδόχους;

- Με ποιο δικαίωμα;

35.- Αν πάμε αρκετά πίσω στις παιδικές μνήμες, έχοντας ζήσει σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας, σε ποια νιώθετε πιο ισχυρές τις ρίζες σας ...

- Στην Τρίπολη.

36.- Από τη μητέρα σας ή από τους κρητικούς προγόνους σας θεωρείτε ότι κληρονομήσατε

την έφεση στη μουσική;

- Νομίζω κι από τους δύο.

37.- Σήμερα η ποίηση έχει πεδίο έκφρασης μέσα από το τραγούδι και κυρίως κοινό για να απευθυνθεί;

- Από την εποχή του Σοφοκλή η Ποίηση και η Μουσική πάνε αντάμα.

38.- Ποια σύγχρονη μορφή μουσικής αισθάνεστε οικεία ; Οι νέοι για παράδειγμα εκφράζονται μέσα από τη ράπ; Εσείς πως αντιλαμβάνεστε αυτό το μουσικό ρεύμα;

- ΡΑΠ, ΠΑΠ, ΤΑΠ ή ΜΑΠ : ιδού το πρόβλημα. Γινήκαμε τα μαϊμουδάκια φοβισμένων και αμόρφωτων, που παριστάνουν τους θεούς της μουσικής μόδας.

39.- Σήμερα υπάρχουν αξίες για να αγωνιστεί κανείς;

- Περισσότερο από κάθε άλλη φορά. Αλλιώς θα πνιγούμε στα περιττώματα.